

Εμπορικό & Βιομηχανικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης

ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΕΒΕΘ

Palmos Analysis PC

Σεπτέμβριος
2023

“ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΕΒΕΘ” (Executive Summary)

Το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης, στο πλαίσιο της διαρκούς προσπάθειας που καταβάλλει για την πληρέστερη πληροφόρηση και ενημέρωση, τόσο του επιχειρηματικού κόσμου και των φορέων (κρατικών ή μη) της πόλης της Θεσσαλονίκης, όσο και των κατοίκων της, συνεχίζει την περιοδική διεξαγωγή Έρευνας Οικονομικής Συγκυρίας – σε επίπεδο Νομού Θεσσαλονίκης – που αφορά επιχειρήσεις των τεσσάρων τομέων της οικονομίας και καταναλωτές.

Η Έρευνα Οικονομικής Συγκυρίας του Νομού Θεσσαλονίκης (“**Βαρόμετρο ΕΒΕΘ**”) διεξάγεται **δύο φορές το χρόνο, κατά το 2^ο 15νθήμερο των μηνών Μαρτίου και Σεπτεμβρίου**, σε συνολικό δείγμα **1.500 ερωτώμενων** (800 επιχειρήσεων και 700 καταναλωτών). Η έρευνα καλύπτει και τους τέσσερις τομείς της οικονομίας (βιομηχανία –μεταποίηση, υπηρεσίες, λιανικό εμπόριο και κατασκευές).

Η έρευνα για το “**Βαρόμετρο ΕΒΕΘ**” διεξάγεται με τηλεφωνικές συνεντεύξεις με τους υπευθύνους των επιχειρήσεων (Γενικούς Διευθυντές ή Διευθυντές Οικονομικών ή Διευθυντές Πωλήσεων ή τους ιδιοκτήτες, αν πρόκειται για μικρότερες επιχειρήσεις) με τη χρήση των ερωτηματολογίων που χρησιμοποιούνται από το Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ) και την Ευρωπαϊκή Ένωση (DG ECFIN), προκειμένου τα αποτελέσματα να είναι συγκρίσιμα με τις αντίστοιχες έρευνες που διεξάγονται σε Εθνικό (ΙΟΒΕ) και Ευρωπαϊκό (DG ECFIN) επίπεδο.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΕΒΕΘ – ΜΑΡΤΙΟΣ/ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2020 και ΜΑΡΤΙΟΣ 2021

Οι πρωτογενείς έρευνες σε καταναλωτές και επιχειρήσεις στο Νομό Θεσσαλονίκης, στις οποίες βασίζονται οι δείκτες του Βαρόμετρου ΕΒΕΘ του Μαρτίου 2020, διεξήχθησαν εν μέσω της κρίσης από την επιδημία του κορωνοϊού. Συγκεκριμένα, η έρευνα σε καταναλωτές διεξήχθη μεταξύ 23 Μαρτίου και 1 Απριλίου 2020, ενώ η έρευνα σε επιχειρήσεις διεξήχθη μεταξύ 23 Μαρτίου και 7 Απριλίου 2020. Κατά την χρονική αυτή περίοδο είχαν ενεργοποιηθεί και επιβληθεί όλα τα περιοριστικά μέτρα για την αντιμετώπιση της επιδημίας του κορωνοϊού, τόσο σε σχέση με την αναστολή λειτουργίας επιχειρήσεων και δημόσιων οργανισμών/φορέων, όσο και σε σχέση με τον περιορισμό των μετακινήσεων των πολιτών. Συνεπώς, οι δείκτες του Βαρόμετρου ΕΒΕΘ για τον Μάρτιο 2020 αποτυπώνουν πλήρως το καταναλωτικό και επιχειρηματικό κλίμα εν μέσω της κορύφωσης της κρίσης λόγω της επιδημίας και του lockdown που είχε επιβληθεί στην οικονομική και κοινωνική ζωή του τόπου. Παράλληλα, οι αντίστοιχες πρωτογενείς έρευνες σε καταναλωτές και επιχειρήσεις στο Νομό Θεσσαλονίκης στις οποίες βασίζονται οι δείκτες του Βαρόμετρου ΕΒΕΘ για τον Σεπτέμβριο 2020, διεξήχθησαν εν μέσω της εξέλιξης του δεύτερου κύματος της πανδημίας του κορωνοϊού στη χώρα, στο χρονικό διάστημα δηλαδή μεταξύ 22 και 30 Σεπτεμβρίου 2020. Τέλος, οι πρωτογενείς έρευνες σε καταναλωτές και επιχειρήσεις στις οποίες βασίζονται οι δείκτες του Βαρόμετρου ΕΒΕΘ για τον Μάρτιο 2021, διεξήχθησαν εν μέσω της εξέλιξης του τρίτου κύματος της πανδημίας του κορωνοϊού στην Ελλάδα, το χρονικό διάστημα 22 – 31 Μαρτίου 2021 για τους καταναλωτές και το χρονικό

διάστημα 30 Μαρτίου – 8 Απριλίου 2021 για τις επιχειρήσεις, χρονικό διάστημα κατά το οποίο εξακολουθούσαν να ισχύουν οι περιορισμοί στην μετακίνηση των πολιτών, η αναστολή λειτουργίας του λιανεμπορίου και οι υποχρεωτική εφαρμογή εναλλακτικών μορφών εργασίας, όπως η τηλεργασία σε μεγάλο μέρος του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα. **Συνεπώς, οι δείκτες του Βαρόμετρου ΕΒΕΘ εξακολούθησαν να αντικατοπτρίζουν τις σοβαρές συνέπειες από την συνεχιζόμενη οικονομική κρίση που δημιούργησε η πανδημία του κορωνοϊού στην Ελλάδα αλλά και παγκοσμίως.**

Οι Εθνικοί δείκτες, καταγράφονται από τις έρευνες οικονομικής συγκυρίας που διεξάγει το Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ) και οι οποίες αποτελούν μέρος του κοινού εναρμονισμένου προγράμματος που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (DG ECFIN), τα δε αποτελέσματά τους χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του δείκτη οικονομικού κλίματος σε Ελλάδα και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες. Με βάση την ανακοίνωση του ΙΟΒΕ για τους Εθνικούς δείκτες για τον Μάρτιο 2020, **«επισημαίνεται ότι ένα μέρος της πρωτογενούς έρευνας πραγματοποιήθηκε πριν την επιβολή των μέτρων παύσης της δραστηριότητας σε συγκεκριμένους κλάδους και ένα μεγαλύτερο τμήμα αυτής πριν την εφαρμογή μέτρων περιορισμού της κυκλοφορίας των πολιτών. Συνεπώς, η πορεία του δείκτη δεν ενσωματώνει απόλυτα το εύρος των εξελίξεων που έλαβαν χώρα τον Μάρτιο. Με αυτό το δεδομένο, είναι πιθανή μια περαιτέρω, ενδεχομένως ισχυρότερη, επιδείνωση των προσδοκιών και συνολικά του κλίματος στους προσεχείς μήνες».**

Με βάση τα παραπάνω, είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη ότι η χρονική διαφορά, έστω των λίγων ημερών, μεταξύ της πρωτογενούς έρευνας που τροφοδοτεί τους Εθνικούς και Ευρωπαϊκούς δείκτες και της αντίστοιχης του Βαρόμετρου ΕΒΕΘ που τροφοδοτεί τους δείκτες σε επίπεδο Νομού Θεσσαλονίκης, **τους καθιστά μη συγκρίσιμους μεταξύ τους για τον Μάρτιο 2020, καθώς μεσολάβησαν οι εξελίξεις της κρίσης του κορωνοϊού, τόσο στην Ελλάδα όσο και σε μια σειρά από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.**

1. ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Ο “Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών” υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις τους για τη γενικότερη οικονομική κατάσταση της χώρας, την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους, την πρόθεση αποταμίευσης και την πρόβλεψη για την ανεργία. Διευκρινίζεται, ότι οι προβλέψεις κινούνται στο διάστημα **+100** (σημαίνει ότι όλοι προβλέπουν αύξηση) έως **-100** (σημαίνει ότι όλοι προβλέπουν μείωση) και εμφανίζονται ως **διαφορές μεταξύ θετικών – αρνητικών απαντήσεων**. Πιο συγκεκριμένα, αρνητική διαφορά σημαίνει ότι το ποσοστό αυτών που προβλέπουν μείωση ενός μεγέθους, είναι υψηλότερο του ποσοστού εκείνων που προσδοκούν αύξηση και αντίστροφα.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας, οι καταναλωτές στο Νομό Θεσσαλονίκης **εξακολουθούν να διακατέχονται από απαισιοδοξία, ελαφρώς ενισχυμένη σε σχέση με τον Μάρτιο 2023**. Έτσι, ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης στο Νομό Θεσσαλονίκης διαμορφώνεται στις **-35 μονάδες, με πτώση 5 μονάδων σε σχέση με τον Μάρτιο 2023**.

Η έρευνα καταγράφει μικρή επιδείνωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης στο Νομό Θεσσαλονίκης, ενώ τόσο σε Εθνικό όσο και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο καταγράφεται ανεπαίσθητη βελτίωση σε σχέση με τον Μάρτιο 2023. Ανακόπτεται έτσι η βελτίωση που παρατηρήθηκε τον Μάρτιο 2023, ωστόσο πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι σε προεκλογικές περιόδους το κλίμα τείνει να είναι βελτιωμένο λόγω των προσδοκιών που δημιουργούνται στους πολίτες. Η επίπτωση της ακρίβειας σε προϊόντα και ενέργεια στο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών, εξακολουθεί να παίζει καταλυτικό ρόλο στην καταναλωτική εμπιστοσύνη, καθώς οι καταναλωτές στο Νομό Θεσσαλονίκης, αφενός εκτιμούν καθολικά (97%) ότι οι τιμές καταναλωτή κατά το τελευταίο έτος αυξήθηκαν «Πολύ» ή «Αρκετά», αφετέρου εκτιμούν επίσης σε συντριπτικό βαθμό (76%) ότι οι τιμές θα συνεχίσουν να αυξάνονται και στο μέλλον με παρόμοιο ή μεγαλύτερο ρυθμό. Σχεδόν αμετάβλητη εμφανίζεται η οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών, καθώς το 25% των ερωτηθέντων δηλώνουν ότι επιβιώνουν εις βάρος των αποταμιεύσεών τους ή δανειζόμενοι (από 29% τον περασμένο Μάρτιο 2023), το ποσοστό των νοικοκυριών που δηλώνουν ότι έχουν σήμερα τη δυνατότητα να αποταμιεύσουν πολύ ή λίγο βρίσκεται στο 27% έναντι 25% το περασμένο εξάμηνο, ενώ το 47% (έναντι 45% το προηγούμενο εξάμηνο) δηλώνουν ότι τα φέρνουν ίσα – ίσα με το εισόδημά τους. Ελαφρά βελτιωμένη εμφανίζεται η εικόνα που μεταφέρουν οι καταναλωτές σχετικά με τους λογαριασμούς του ηλεκτρικού ρεύματος καθώς μειώνεται το συνολικό ποσοστό όσων δυσκολεύονται ή αδυνατούν να τους αποπληρώσουν στο 70% έναντι 75% το προηγούμενο εξάμηνο, 80% τον Σεπτέμβριο του 2022 και 90% τον Μάρτιο του 2022.

Συνολικά, καταγράφεται μια ελαφρά επιδείνωση όλων των δεικτών που καταγράφουν το κλίμα μεταξύ των καταναλωτικών, με εξαίρεση την ελαφρά βελτίωση των δεικτών που αφορούν την αποταμίευση και την αξιολόγηση της συγκυρίας για την πραγματοποίηση σημαντικών αγορών (εκτός από την αγορά αυτοκινήτου και την αγορά/ανακαίνιση ακινήτου, τα οποία εμφανίζουν επιδείνωση).

Ειδικότερα, οι Καταναλωτές του Νομού Θεσσαλονίκης αναφέρουν:

- Πολύ αρνητική αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης των νοικοκυριών για το διάστημα που προηγήθηκε και αυξημένη απαισιοδοξία για την περαιτέρω εξέλιξη της, καθώς μειώνεται ελαφρά το ποσοστό των νοικοκυριών που προβλέπουν βελτίωση (13% από 15%) της κατάστασής τους και αυξάνεται το ποσοστό όσων προβλέπουν επιδείνωση από το 43% στο 49%.
- Αυξάνεται ελαφρά από 67% σε 70% το ποσοστό όσων δηλώνουν ότι η γενική οικονομική κατάσταση της χώρας επιδεινώθηκε πολύ ή αρκετά κατά το προηγούμενο 12μηνο. Παράλληλα, αυξάνεται σημαντικά το ποσοστό όσων εκτιμούν ότι η γενική οικονομική κατάσταση της χώρας θα επιδεινωθεί κατά το επόμενο δωδεκάμηνο (65% έναντι αντίστοιχου ποσοστού 52% τον περασμένο Μάρτιο 2023).
- Η ακρίβεια και η αύξηση των τιμών καταναλωτή ήταν ιδιαιτέρως αισθητές κατά τη διάρκεια της χρονιάς που μας πέρασε από το σύνολο σχεδόν των καταναλωτών, ανεξαρτήτως οικονομικής κατάστασης. Οι καταναλωτές στο Νομό Θεσσαλονίκης εκτιμούν ότι οι τιμές καταναλωτή αυξήθηκαν “Λίγο” (2%), “Αρκετά” (27%) ή “Πολύ” (70%) κατά το τελευταίο 12μηνο (αθροιστικά 99% έχουν διαπιστώσει αύξηση των τιμών καταναλωτή). Περαιτέρω, αυξάνεται σημαντικά το ποσοστό όσων αναμένουν ότι οι τιμές θα συνεχίσουν να αυξάνονται με μεγαλύτερο ρυθμό (36% έναντι 19% το προηγούμενο εξάμηνο), όπως και το ποσοστό όσων αναμένουν ότι θα αυξηθούν με παρόμοιο ρυθμό (40% έναντι 31% το προηγούμενο εξάμηνο), ενώ μειώνεται το ποσοστό όσων αναμένουν σταθεροποίηση (8% έναντι 16%) ή αύξηση με μικρότερο όμως ρυθμό (12% έναντι 23%).
- Ενίσχυση της απαισιοδοξία καταγράφεται σε σχέση με την εξέλιξη της ανεργίας, καθώς το 48% (αθροιστικά) θεωρούν πως το επίπεδο της ανεργίας θα μειωθεί «πολύ» ή «λίγο» (11%) ή θα παραμείνει σταθερό (37%), ενώ το 45% αναμένουν αύξηση (μικρή ή μεγάλη) της ανεργίας κατά το επόμενο εξάμηνο (έναντι 36% τον Μάρτιο 2023).
- Ελαφρά βελτίωση – αλλά πάντα σε αρνητικό έδαφος – παρουσιάζει ο δείκτης αξιολόγησης της συγκυρίας για την πραγματοποίηση σημαντικών αγορών (ωστόσο μόλις 7% θεωρούν την συγκυρία κατάλληλη για σημαντικές αγορές, όπως έπιπλα, ηλεκτρικές/ηλεκτρονικές συσκευές κτλ, σε σταθερό επίπεδο σε σχέση με τον Μάρτιο 2023). Εικόνα αντίστοιχης ελάχιστης βελτίωσης καταγράφεται και στο δείκτη πρόθεσης για την πραγματοποίηση τέτοιων αγορών στο μέλλον.
- Ενισχύεται αρκετά η πρόθεση για αποταμίευση (26% σήμερα σε σχέση με 21% τον Μάρτιο 2023), ενώ αυξάνεται ελαφρά και το ποσοστό όσων δηλώνουν ότι αποταμιεύουν (27% από 25%).
- Μειώνεται αισθητά η πρόθεση αγοράς αυτοκινήτου στο Νομό Θεσσαλονίκης, με το 4% των καταναλωτών να δηλώνουν ότι είναι πολύ ή αρκετά πιθανό να πραγματοποιήσουν κάποια αγορά αυτοκινήτου (έναντι 8% τον Μάρτιο 2023).

- **Ενισχύεται η πρόθεση αγοράς ή ανέγερσης σπιτιού για το επόμενο 12μηνο (στο 2% έναντι 6% τον Μάρτιο 2023) και αντίστοιχα η πρόθεση ανακαίνισης ή επισκευής-βελτίωσης σπιτιού για το επόμενο 12μηνο (στο 15% έναντι 17% τον Μάρτιο 2023).**

2. ΕΡΕΥΝΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Ο “Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών για τη Βιομηχανία” στο Νομό Θεσσαλονίκης εμφανίζει πτώση και περνάει ξανά σε ελαφρά αρνητικό έδαφος.

Έτσι, το ισοζύγιο θετικών – αρνητικών εκτιμήσεων του “Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών της Βιομηχανίας” βρίσκεται πλέον στις **-3 μονάδες** στο Νομό Θεσσαλονίκης, έναντι +5 τον Μάρτιο 2023. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο συγκεκριμένος δείκτης βρέθηκε στο χειρότερο επίπεδο τον Μάρτιο του 2020 από την καθιέρωση των μετρήσεων του Βαρόμετρου ΕΒΕΘ τον Μάρτιο του 2009, ενώ βρέθηκε τον Σεπτέμβριο του 2021 στο καλύτερο επίπεδο από την καθιέρωση των μετρήσεων του “Βαρόμετρου ΕΒΕΘ”, ακολουθώντας αντίστοιχη πορεία των δεικτών τόσο σε Εθνικό, όσο και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Ειδικότερα, οι απόψεις των βιομηχανιών του Νομού Θεσσαλονίκης συνοψίζονται στα εξής:

- Βελτιώνονται ελαφρά οι εκτιμήσεις για την εξέλιξη της παραγωγής κατά το τελευταίο εξάμηνο (0 από -3 τον Μάρτιο 2023), ωστόσο οι εκτιμήσεις για την εξέλιξη της παραγωγής στο άμεσο μέλλον αναφορικά με το Νομό Θεσσαλονίκης επιδεινώνονται, παραμένοντας όμως σε θετικό έδαφος (+16 έναντι +47 τον Μάρτιο 2023, το καλύτερο σημείο στην ιστορία των μετρήσεων του Βαρόμετρου ΕΒΕΘ).
- Πραγματοποιείται αρκετά ικανοποιητικά η διαχείριση των αποθεμάτων και της παραγωγικής δυναμικότητας των βιομηχανιών. Παράλληλα, η αξιολόγηση του τρέχοντος λειτουργικού επιπέδου παραγωγικής δυναμικότητας βρίσκεται στο υψηλότερο επίπεδο από την καθιέρωση των μετρήσεων του Βαρόμετρου ΕΒΕΘ (76% έναντι 72,8% τον Μάρτιο 2023) και οι εξασφαλισμένοι μήνες παραγωγής βάσει παραγγελιών φτάνουν στους **3,7** (ελαφρά χαμηλότερα από τον Μάρτιο 2023).
- Επιδεινώνονται ελαφρά αλλά παραμένουν σε σαφώς θετικό έδαφος οι εκτιμήσεις για το μέλλον σε σχέση με το επίπεδο των εξαγωγών (+22 από +33 το προηγούμενο εξάμηνο, οπότε και είχαν φτάσει σε επίπεδο ιστορικών υψηλών από την έναρξη των μετρήσεων του Βαρόμετρου ΕΒΕΘ).
- Παραμένουν σταθερές οι εκτιμήσεις για περαιτέρω αύξηση των τιμών κατά το επόμενο εξάμηνο, ενώ οι εκτιμήσεις για την εξέλιξη της απασχόλησης το επόμενο διάστημα ενισχύονται αισθητά, περνώντας ξανά σε θετικό έδαφος.
- Εμφανίζεται μείωση στην αναφορά της περιορισμένης ζήτησης ως περιοριστικού παράγοντα για την παραγωγή των επιχειρήσεων (34% έναντι 40% το προηγούμενο εξάμηνο), όπως και η αναφορά στην έλλειψη πρώτων υλών (10% έναντι 17% τον Μάρτιο 2023). Στον αντίποδα, ενισχύεται περαιτέρω ως περιοριστικός παράγοντας η έλλειψη εργατικού δυναμικού (32% έναντι 23% το προηγούμενο εξάμηνο) και παραμένουν πάντα οι χρηματοοικονομικοί περιορισμοί ως κορυφαίος περιοριστικός παράγοντας.

3. ΕΡΕΥΝΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Με ελαφρά πτώση αλλά σε σαφώς θετικό έδαφος, βρίσκεται ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον κλάδο των Υπηρεσιών.

Πιο αναλυτικά, ο σχετικός «Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών» για τον τομέα των Υπηρεσιών καταγράφεται στο **+18**, έναντι +24 το προηγούμενο εξάμηνο.

Ειδικότερα, οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών του Νομού Θεσσαλονίκης αναφέρουν:

- Θετική και στο υψηλότερο σημείο από την καθιέρωση των μετρήσεων του Βαρόμετρου ΕΒΕΘ είναι η εικόνα ως προς την εξέλιξη της επιχειρηματικής τους κατάστασης (στο +9 από +6 τον Μάρτιο 2023), ενώ η αποτίμηση για την εξέλιξη της ζήτησης το εξάμηνο που μας πέρασε είναι σχεδόν σταθερή και σε έντονα θετικό έδαφος (+22 από +24 τον Μάρτιο 2023).
- Θετικές αλλά σε ηπιότερο βαθμό καταγράφονται οι προσδοκίες για την εξέλιξη της ζήτησης για το επόμενο εξάμηνο (+22 σήμερα από +41 το περασμένο εξάμηνο).
- Παρατηρούνται θετικές εκτιμήσεις για την εξέλιξη της απασχόλησης στον κλάδο το επόμενο εξάμηνο (σχεδόν σταθερές σε σχέση με τον Μάρτιο 2023), ενώ αναμένεται και σημαντική άνοδος των τιμών για το επόμενο εξάμηνο.

4. ΕΡΕΥΝΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΛΙΑΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Επιδείνωση του κλίματος καταγράφεται στις επιχειρήσεις Λιανικού Εμπορίου στο Νομό Θεσσαλονίκης σε σχέση με τον Μάρτιο 2023, με τον «Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών για το Λιανικό Εμπόριο» να βρίσκεται σε ουδέτερο πλέον έδαφος.

Έτσι, το ισοζύγιο θετικών – αρνητικών εκτιμήσεων του «Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών Λιανικού Εμπορίου» **βρίσκεται στο +1** (από +11 τον Μάρτιο 2023).

Ειδικότερα, οι απόψεις των **εμπορικών επιχειρήσεων του Νομού Θεσσαλονίκης** συνοψίζονται στα εξής:

- Μετά την πολύ αρνητική αξιολόγηση της εξέλιξης των πωλήσεων που παρατηρήθηκε τον Μάρτιο του 2022 και την βύθιση του σχετικού δείκτη από το ψηλότερο σημείο στο οποίο είχε βρεθεί τον Σεπτέμβριο 2021 για πρώτη φορά στην ιστορία των μετρήσεων του «Βαρόμετρου ΕΒΕΘ», η **αξιολόγηση του τρέχοντος εξαμήνου σταθεροποιείται στα επίπεδα των περασμένων με ελαφρά μόνο βελτίωση (από το -8 στο -6)**. Παραμένουν σε θετικό έδαφος, μακριά όμως από την υψηλότερη τιμή τους όπου βρέθηκαν το προηγούμενο εξάμηνο, οι εκτιμήσεις για τις πωλήσεις το επόμενο 6μηνο (από +32 μονάδες τον Μάρτιο 2023 στο +7 σήμερα). Επιπλέον, οι εκτιμήσεις για την εξέλιξη των παραγγελιών το επόμενο εξάμηνο **επιδεινώνονται σημαντικά (από το υψηλότερο στην ιστορία των μετρήσεων του ΕΒΕΘ (+20) τον Μάρτιο 2023 στο -7 σήμερα)**.
- Επίσης, **προβλέπουν ενίσχυση της απασχόλησης στον κλάδο τους για το επόμενο διάστημα, ενώ εμφανίζεται κι εδώ η τάση για ηπιότερες αυξήσεις τιμών κατά το αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα.**

5. ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ

Στο υψηλότερο επίπεδο στην ιστορία των μετρήσεων του Βαρόμετρου ΕΒΕΘ παραμένει ο Δείκτης Επιχειρηματικών στον κλάδο των Κατασκευών.

Έτσι, το ισοζύγιο θετικών-αρνητικών εκτιμήσεων του «Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών Κατασκευών» βρίσκεται στις **-2 μονάδες** στο Νομό Θεσσαλονίκης (έναντι -1 τον Μάρτιο 2023).

Ειδικότερα, οι απόψεις των κατασκευαστικών επιχειρήσεων του Νομού Θεσσαλονίκης συνοψίζονται στα εξής:

- Οι εκτιμήσεις για την εξέλιξη της κατασκευαστικής δραστηριότητας κατά το προηγούμενο εξάμηνο ενισχύονται περαιτέρω και φθάνουν στο υψηλότερο επίπεδο από την έναρξη των μετρήσεων του Βαρόμετρου ΕΒΕΘ, στις +28 μονάδες σήμερα (από +23 τον Μάρτιο 2023).
- Εμφανίζεται μικρή κάμψη (σε έντονα αρνητικό έδαφος πάντα) σχετικά με τα τρέχοντα επίπεδα παραγγελιών στον κλάδο των Κατασκευών.
- Εμφανίζεται σαφώς θετική τάση στην εκτίμηση εξέλιξης της απασχόλησης στον κλάδο για το επόμενο 6μήνο, και ανοδική τάση στην εξέλιξη των τιμών σε τοπικό επίπεδο, σε πολύ ηπιότερο όμως βαθμό.

6. ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΕΒΕΘ – “AD HOC” ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Στο πλαίσιο της αποτελεσματικότερης αξιοποίησης του “**Βαρόμετρου ΕΒΕΘ**”– ως ερευνητικού εργαλείου– και για την πληρέστερη πληροφόρηση του επιχειρηματικού κόσμου του Νομού Θεσσαλονίκης, ενσωματώθηκαν στα ερωτηματολόγια του “**ad-hoc**” **ερωτήσεις**. Τα ερωτήματα τέθηκαν με τέτοιο τρόπο (στο τέλος των τυποποιημένων ερωτηματολογίων που χρησιμοποιεί το “Βαρόμετρο ΕΒΕΘ”), ώστε να διασφαλίζεται η συνέχεια και η εγκυρότητα των αποτελεσμάτων του.

- **Λογαριασμοί ηλεκτρικού ρεύματος**

Δυσβάσταχτοι χαρακτηρίζονται οι λογαριασμοί ηλεκτρικού ρεύματος από το 11% των νοικοκυριών στο Νομό Θεσσαλονίκης και αναφέρουν ότι δεν είναι σε θέση να τους πληρώσουν, ενώ το 59% τους θεωρούν υψηλούς και αναφέρουν ότι τους δυσκολεύει η αποπληρωμή τους. Παράλληλα, μόλις το 28% των νοικοκυριών δηλώνουν ότι οι λογαριασμοί είναι φυσιολογικοί ή χαμηλοί και δεν δυσκολεύονται στην αποπληρωμή του. Πρέπει να σημειωθεί ότι, παρά την πολύ αρνητική εικόνα που καταγράφεται, υπάρχει βελτίωση σε σχέση με τις αντίστοιχες απαντήσεις που είχαν καταγραφεί τον Μάρτιο του 2023 και τον Σεπτέμβριο του 2022, καθώς έχει μειωθεί σημαντικά το ποσοστό όσων δηλώνουν ότι αδυνατούν να πληρώσουν τους λογαριασμούς, κάτι που ενδεχομένως οφείλεται στην αποκλιμάκωση των τιμών ενέργειας, στην επιδότηση μέρους του κόστους ενέργειας από την Πολιτεία αλλά και στην προσαρμογή των νοικοκυριών στο αυξημένο επίπεδο του κόστους ενέργειας.

- **Κλιματική αλλαγή – Φυσικές καταστροφές**

Περίπου 3 στους 4 καταναλωτές στον Νομό Θεσσαλονίκης θεωρούν ότι η κλιματική αλλαγή και οι συνέπειες που προκαλεί στη ζωή τους είναι «Πολύ» (46%) ή «Αρκετά» (28%) σημαντικά θέματα.

Παράλληλα, περίπου 1 στους 5 (22%) δηλώνει ότι έχει ασφαλίσει το σπίτι του από το ενδεχόμενο κάποιας φυσικής καταστροφής (όπως πλημμύρα, σεισμός κτλ), ενώ δύο στους τρεις (64%) δεν το έχουν κάνει ακόμα. Μεταξύ των τελευταίων, μόλις 1 στους 5 δηλώνει ότι «Σίγουρα» (5%) ή «Πολύ πιθανά» (16%) θα ασφαλίσει το σπίτι του από το ενδεχόμενο φυσικής καταστροφής μέσα στον επόμενο χρόνο, ενώ στο αντίποδα το 57% δηλώνουν ότι δεν πρόκειται να προβούν σε τέτοια ενέργεια.

- **Ύψος ενοικίων**

Υψηλά χαρακτηρίζει η μεγάλη πλειοψηφία (66%) των καταναλωτών στο Νομό Θεσσαλονίκης το ύψος των ενοικίων στην περιοχή όπου κατοικούν και δυσκολεύονται να το καταβάλουν. Για περίπου 1 στους 6 (16%) η καταβολή του ενοικίου είναι δυσβάσταχτη και αδυνατεί να το καταβάλει, ενώ μόνο το 10% χαρακτηρίζουν τα ενοίκια στην περιοχή τους φυσιολογικά και δεν προβληματίζονται για την καταβολή τους.

7. ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΕΒΕΘ – “AD HOC” ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Στο πλαίσιο της αποτελεσματικότερης αξιοποίησης του “**Βαρόμετρου ΕΒΕΘ**”– ως ερευνητικού εργαλείου– και για την πληρέστερη πληροφόρηση του επιχειρηματικού κόσμου του Νομού Θεσσαλονίκης, ενσωματώθηκαν στα ερωτηματολόγια του “*ad-hoc*” **ερωτήσεις**. Τα ερωτήματα τέθηκαν με τέτοιο τρόπο (στο τέλος των τυποποιημένων ερωτηματολογίων που χρησιμοποιεί το “Βαρόμετρο ΕΒΕΘ”), ώστε να διασφαλίζεται η συνέχεια και η εγκυρότητα των αποτελεσμάτων του.

- **Πρώτες Ύλες / Προϊόντα**

Συνολικά σχεδόν 3 στις 10 επιχειρήσεις (28%) στο Νομό Θεσσαλονίκης διαπιστώνουν προβλήματα ελλείψεων πρώτων υλών ή προϊόντων στην αγορά (40% τον Μάρτιο 2023 και 50% τον Σεπτέμβριο 2022), είτε σε μικρό βαθμό (22%) είτε σε μεγάλο βαθμό (6%).

- **Σημαντικότερα Προβλήματα**

Το υψηλό κόστος ενέργειας και καυσίμων αποτελεί το σημαντικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις στον Νομό Θεσσαλονίκης (38% έναντι 30% τον Μάρτιο του 2023) και ακολουθούν το υψηλό κόστος πρώτων υλών/προϊόντων (30% έναντι 31% τον Μάρτιο 2023) και το υψηλό κόστος φορολογίας (με αυξημένο ποσοστό 29% έναντι 20% τον Μάρτιο 2023). Σημαντικά μειωμένες είναι οι αναφορές στην περιορισμένη ζήτηση (17% έναντι 27% τον Μάρτιο 2023) και στην ρευστότητα (14% έναντι 19% τον περασμένο Μάρτιο). Το υψηλό κόστος ενέργειας και καυσίμων αναφέρεται κυρίως στον τομέα της Βιομηχανίας (46%), το υψηλό κόστος πρώτων υλών/προϊόντων απασχολεί εντονότερα τις επιχειρήσεις στον Κατασκευαστικό τομέα (53%), ενώ στις εμπορικές επιχειρήσεις εμφανίζονται αυξημένες αναφορές στην περιορισμένη ζήτηση (22%) και στον τομέα των Υπηρεσιών αναφέρονται πιο έντονα το υψηλό κόστος φορολογίας (36%) και η γραφειοκρατία/Διαδικασίες συναλλαγής με το Δημόσιο (24%).

- **Κλιματική αλλαγή – Φυσικές καταστροφές**

Περίπου οι μισές επιχειρήσεις (46%) στον Νομό Θεσσαλονίκης δηλώνουν ότι έχουν λάβει κάποια μέτρα για την προστασία από τις συνέπειες φυσικών καταστροφών, όπως επενδύσεις για την προστασία των εγκαταστάσεών τους. Από τις υπόλοιπες, το 25% δηλώνουν ότι σκοπεύουν να το πράξουν στο άμεσο (11%) ή το απώτερο (14%) μέλλον, ενώ 2 στις 3 δεν σκοπεύουν να λάβουν κανένα σχετικό μέτρο.

Επιπλέον, πάνω από τις μισές επιχειρήσεις στον Νομό Θεσσαλονίκης (56%) δηλώνουν ότι είναι ασφαλισμένες για το ενδεχόμενο φυσικής καταστροφής και μεταξύ όσων δεν είναι (39%), 1 στις 4 δηλώνουν ότι «Σίγουρα» (6%) ή «Πολύ πιθανά» (19%) θα ασφαλιστούν από το ενδεχόμενο μιας φυσικής καταστροφής εντός του επόμενου έτους. Περαιτέρω, μεταξύ όσων δεν έχουν ασφαλίσει την επιχείρησή τους, ο κύριος λόγος που επικαλούνται είναι ότι δεν θεωρούν σοβαρό τον κίνδυνο μιας τέτοιας καταστροφής (49%) αλλά και ότι το κόστος ασφάλισης είναι υψηλό (34%).

- **Ανάκτηση Επενδυτικής Βαθμίδας**

Πάνω από 3 στις 4 επιχειρήσεις στο Νομό Θεσσαλονίκης θεωρούν ότι η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας από την χώρα μας είναι «Πολύ» (46%) ή «Αρκετά» (31%) σημαντική για την οικονομία της χώρας, ενώ 2 στις 3 περίπου θεωρούν ότι ένα τέτοιο γεγονός είναι σημαντικό και για την ίδια την επιχείρησή τους, είτε «Πολύ» (32%) είτε «Αρκετά» (33%).

- **Θέματα δεξιοτήτων εργαζομένων**

Το 34% των επιχειρήσεων (περίπου 1 στις 3) δηλώνουν «Πολύ» ικανοποιημένες από τις δεξιότητες των εργαζομένων τους και περίπου 1 στις 2 δηλώνουν «Αρκετά» ικανοποιημένες (48%). Στον αντίποδα, το 8% δηλώνουν «Λίγο» ικανοποιημένες και μόλις το 2% δηλώνουν «Καθόλου» ικανοποιημένες. Η ομαδικότητα (31%) και η προσαρμοστικότητα (26%) είναι οι δεξιότητες τις οποίες οι επιχειρήσεις θεωρούν ότι διαθέτουν οι εργαζόμενοί τους σε περισσότερο ικανοποιητικό βαθμό και ακολουθούν οι επικοινωνιακές ικανότητες (17%), η περιέργεια/θέληση για μάθηση (16%), το πάθος για την εργασία τους (15%) και η αυτοπεποίθηση (8%), ενώ το 23% των επιχειρήσεων δηλώνουν ότι οι εργαζόμενοί τους διαθέτουν όλες τις παραπάνω δεξιότητες σε ικανοποιητικό βαθμό και μόνο το 6% δηλώνουν ότι οι εργαζόμενοί τους δεν διαθέτουν καμία από τις προαναφερθείσες δεξιότητες.

Θεσσαλονίκη, 17 Οκτωβρίου 2023

ΠΑΛΜΟΣ ΑΝΑΛΥΣΙΣ